

Gemeente Het Hogeland

Nota waardering en afschrijving vaste activa

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Indeling investeringen.....	3
2.1	Immateriële vaste activa	3
2.2	Materiële vaste activa	3
2.3	Financiële vaste activa	4
3.	Activerings- en waarderingsbeleid	4
3.1	Activering van immateriële vaste activa.....	4
3.2	Activering en waardering van materiële vaste activa	5
3.3	Waardering activa.....	5
3.4	Kleine investeringen	5
3.5	Financiële vaste activa	6
4.	Afschrijvingsbeleid	6
4.1	Definitie	6
4.2	Afschrijvingsmethoden	6
	Lineair.....	6
	Annuïtair	7
4.3	Begin afschrijvingen.....	7
4.4	Afschrijvingstermijn	7
4.5	Vervroegde of extra afschrijvingen.	9
4.6	Restwaarde	9
5.	Renteberekening.....	10
6.	Samenvatting	11
7.	Ingangsdatum	11

1. Inleiding

Overeenkomstig artikel 9 van de “Financiële verordening gemeente Het Hogeland 2019” worden de regels voor de waardering en afschrijving van de vaste activa opgenomen in de nota “waardering en afschrijving vaste activa”.

De regels voor wat betreft waardering zijn grotendeels vastgelegd in wettelijke kaders zoals het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Specifieke regels en afschrijvings-termijnen voor Het Hogeland treft u in deze nota “waardering en afschrijving vaste activa” aan.

2. Indeling vaste activa

Vaste activa kunnen als volgt worden onderverdeeld:

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

2.1 Immateriële vaste activa

Volgens de BBV voorschriften mogen onder de immateriële vaste activa op de balans de volgende drie soorten activa worden opgenomen:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio¹ en disagio².
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

2.2 Materiële vaste activa

In de balans worden onder de materiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

De materiele vaste activa moeten in de toelichting op de balans nader onderverdeeld worden in:

- Gronden en terreinen;
- Woonruimten;
- Bedrijfsgebouwen;
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken;
- Vervoermiddelen;
- Machines, apparaten en installaties;
- Overige materiele vaste activa.

---

¹ Agio: is de meerwaarde betaald boven de nominale koers

² Disagio: (=tegenovergestelde van agio) het lagere bedrag dat wordt betaald dan de nominale koers

2.3 Financiële vaste activa

Op de balans worden onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- Kapitaalverstrekingen aan:
  - deelnemingen
  - gemeenschappelijke regelingen
  - overige verbonden partijen
- Leningen aan:
  - woningbouwcorporaties
  - deelnemingen
  - overige verbonden partijen
- Overige langlopende leningen;
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

3. Activerings- en waarderingsbeleid

3.1 Activering van immateriële vaste activa

- Agio/disagio
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Onderzoek- en ontwikkelingskosten voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
  - de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
  - het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
  - de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.
- bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen en;
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Beleid:

De gemeente Het Hogeland activeert met ingang van 1 januari 2019 geen kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio. Kosten van onderzoek en ontwikkeling en bijdragen aan activa in eigendom van derden worden tevens met ingang van 1 januari 2019 niet geactiveerd.

3.2 Activering en waardering van materiële vaste activa

We onderscheiden investeringen met:

- Economisch nut

Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Het gaat om de mogelijkheid van verwerven en/of verhandelen en niet of een gemeente dit daadwerkelijk doet. Dit betekent bijvoorbeeld dat alle gebouwen een economisch nut hebben.

Investeringen met een economisch nut:

- worden geactiveerd;
- worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
- reserves mogen niet in mindering worden gebracht op deze investeringen;
- bijdragen van derden die een directe relatie hebben met een actief worden in mindering gebracht op deze investeringen.

Uitzondering betreft de kunstvoorwerpen van cultuur-historische waarde. Deze worden niet geactiveerd.

- Maatschappelijk nut

Hier gaat het om investeringen die uitsluitend maatschappelijk nut hebben. Voorbeelden hiervan zijn wegen, pleinen, bruggen en openbaar groen. Deze producten genereren geen middelen en er is geen markt voor. Opgemerkt dient te worden dat er wel vraag kan zijn naar bijvoorbeeld de grond waarop de weg of plantsoen is aangelegd, maar dat er geen vraag is naar de weg of het plantsoen als zodanig.

Investeringen met een maatschappelijk nut:

- worden geactiveerd;
- worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
- reserves mogen niet in mindering worden gebracht;
- bijdragen van derden die een directe relatie hebben met een actief worden in mindering gebracht op deze investeringen;

3.3 Waardering activa

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Dit wil zeggen dat de kosten die voor de investering zijn gemaakt de basis vormen voor de hoogte van de afschrijvingslasten. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend.

3.4 Kleine investeringen

Uitgaven die voldoen aan alle voorwaarden om als investering te worden behandeld maar van een "kleine" omvang zijn worden in het jaar van de investering ten laste van de exploitatie gebracht en niet geactiveerd. Dit om te voorkomen dat er relatief hoge beheerskosten moeten worden gemaakt. In de financiële verordening is geen ondergrens vastgelegd. Het is wenselijk om deze ondergrens vast te leggen. Het bepalen van de omvang van de ondergrens is een arbitraire zaak. Er zijn geen vaste landelijke of provinciale normen beschikbaar. Gemeenten gaan op verschillende wijze om met de normstelling.

Beleid:

De gemeente Het Hogeland hanteert een grens van € 30.000. Onder dit bedrag worden nieuwe investeringen met ingang van 1 januari 2019 niet geactiveerd.

3.5 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa:

- worden geactiveerd;
- leningen worden gewaardeerd voor het openstaande saldo (deel dat nog niet is terugbetaald);
- deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs.

4. Afschrijvingsbeleid**4.1 Definitie**

Afschrijven is het in de boekhouding tot uitdrukking brengen van de waardevermindering van een duurzaam productiemiddel, dat op de balans is verantwoord omdat het nut daarvan zich over meer dan een jaar uitstrekt. Deze waardevermindering wordt administratief geboekt en behoort tot de exploitatielasten. Door het jaarlijks afschrijven op investeringen vallen er geregeld bedragen vrij aan afschrijving en rente. Dit verschaft budgettaire ruimte voor de vervanging van bedrijfsmiddelen en voor nieuw beleid of beleidsinvesteringen.

4.2 Afschrijvingsmethoden

De keuze voor een afschrijvingssystematiek dient in overeenstemming te zijn met het nut dat is opgeofferd. De twee meest toegepaste methoden voor afschrijving bij de overheid zijn:

- Lineair
- Annuïtair

Lineair afschrijven houdt in dat elk jaar een vast percentage van de oorspronkelijke investering wordt afgeschreven.

Bij een annuïteit vormen de rente en de afschrijving een gelijke som. De definitie van een annuïteit luidt dan ook: een jaarlijks gelijk blijvend bedrag aan rente en afschrijving. De totaalsom blijft hetzelfde alleen de component rente wordt jaarlijks lager en de component afschrijving jaarlijks groter.

Voor- en nadelen van beide afschrijvingsmethodes.

Lineair

Het voordeel van een lineaire afschrijving is dat in zijn algemeenheid de afschrijving in de pas loopt met de economische waardevermindering van een actief. Met andere woorden: de boekwaarde op een gegeven moment is in overeenstemming met de economische waarde.

Bij lineaire afschrijving dalen geleidelijk aan de jaarlijkse kapitaallasten. Hierdoor ontstaat er ruimte om het stijgend onderhoud op te kunnen vangen dan wel een storting te doen in een onderhoudsvoorziening.

Nadeel bij lineaire afschrijving is dat op het moment van vervanging de oude kapitaallast vaak niet voldoende is om de nieuwe kapitaallast volledig af te dekken. Hiermee dient in het meerjareninvesteringsplan rekening te worden gehouden.

Annuïtair

Het voordeel bij annuïtair afschrijven is dat de kapitaallast jaarlijks gelijk blijft en in de beginjaren lager is dan bij lineair afschrijven. Dit laatste is vaak voor gemeenten aanleiding om te kiezen voor annuïtair afschrijven (past beter binnen de financiële mogelijkheden).

Bij vervanging is het verschil tussen de nieuwe annuïteit en de oude annuïteit gering.

Nadeel bij annuïteiten is dat de boekwaarde niet in de pas loopt bij de feitelijke waarde en dat er geen ruimte gaat ontstaan voor het stijgend onderhoud.

Beleid:

Met ingang van 2019 worden alle investeringen van de gemeente Het Hogeland lineair afgeschreven.

4.3 Begin afschrijvingen

Normaal gesproken dient er met afschrijving te worden begonnen op het moment dat het actief in gebruik wordt genomen. Omdat dit niet altijd goed is te bepalen wordt er gekozen voor een praktische oplossing:

Beleid:

Met afschrijven wordt gestart op het moment dat er op 1 januari een boekwaarde voor het actief in de administratie staat. De afschrijving voor het eerste jaar bedraagt dan de boekwaarde op 1 januari gedeeld door het aantal jaren waarin het actief wordt afgeschreven.

4.4 Afschrijvingstermijn

De uitgaven voor de investeringen worden over het aantal jaren dat het gebruik wordt geacht te duren verdeeld door die uitgaven af te schrijven. Dit gebeurt door ten laste van de exploitatie jaarlijks een bijdrage te geven aan de balans, totdat na het verstrijken van het gekozen aantal jaren het totaal van de bijdragen overeenkomt met de historische kostprijs van de investering. Als het aantal jaren waarover wordt afgeschreven juist is bepaald, is de investering op het moment dat het gebruik ervan is beëindigd/verstreken geheel afgeschreven.

De afschrijvingstermijn dient aan te sluiten op de gebruiksperiode (economische levensduur) van het actief en op grond van het voorzichtigheidsprincipe dient te worden voorkomen dat kosten te veel naar de toekomst worden verschoven.

De vaste activa worden lineair afgeschreven, conform onderstaande tabel.

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen	
Gronden	Geen afschrijving
Aanleg tijdelijke terreinwerken	10 jaar
Speelterreinen	10-20 jaar
Aanleg sportvelden	40 jaar
Renovatie sportvelden	20 jaar
Toplaag kunstgrasvelden	10 jaar
Onderlaag kunstgrasvelden	30 jaar
Parken en overige groenvoorzieningen	30 jaar
Begraafplaatsen - inrichting	30 jaar
Gebouwen en woonruimten	
Nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en overige bedrijfsgebouwen	40 jaar
Nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen	10 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, schoolgebouwen, kantoren en overige bedrijfsgebouwen	25 jaar
Inventaris, kantoor- en schoolmeubilair	10 jaar
Machines, apparaten en installaties	
Technische installaties in bedrijfsgebouwen	15-20 jaar
Telefooninstallaties	10 jaar
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen	10 jaar
Machines	5-10 jaar
Grond-, weg-, waterbouwkundige werken	
Reconstructies/herinrichtingen wegen	20 jaar
Aanleg nieuwe wegen	40 jaar
Tunnels/viaducten	40 jaar
Straatmeubilair	10-15 jaar
(Beweegbare) stalen bruggen	50 jaar
Loop-/fietsbruggen	20 jaar
Bewegingsmechanismen voor bruggen	25 jaar
Beschoeiingen/damwanden	20 jaar
Openbare verlichting	30 jaar

Rioleringswerken - aanleg en vervanging	Afschrijving vindt plaats overeenkomstig de uitgangspunten in het geldende Afvalwaterbeleidsplan
Vervoermiddelen	5-10 jaar
Overige materiële vaste activa	
Hard- en software	3-5 jaar
Ondergrondse en minicontainers	7-10 jaar

De afschrijvingstermijnen zijn op hoofdlijnen opgesteld. In gevallen waarbij onduidelijkheid bestaat over de te hanteren afschrijvingstermijn, wordt in overleg met de interne deskundige bepaald wat de termijn moet worden. De gebruiksperiode is dan het uitgangspunt.

4.5. Vervroegde of extra afschrijvingen.

Het uitgangspunt van afschrijvingen is dat ze onafhankelijk van het resultaat van een boekjaar geschieden. Bij materiële activa is vervroegde afschrijving alleen toegestaan als er sprake is van een gewijzigd inzicht in de economische levensduur van een actief zoals buitengebruikstellingen en als de wet- en regelgeving met betrekking tot waardering wijzigen. Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Beleid:

Het beleid van de gemeente Het Hogeland is er op gericht om conform bovenstaande te handelen. Vervroegde of extra afschrijvingen op investeringen vinden alleen plaats indien er sprake is van gewijzigde economische levensduur, buiten gebruikstelling of wettelijke maatregelen. Extra afschrijvingen op grond van het rekeningresultaat vinden niet plaats. Hiervan mag alleen worden afgeweken voor activa die uitsluitend een maatschappelijk nut hebben en die tot en met het dienstjaar 2016 zijn geactiveerd. Hierop mag extra worden afgeschreven.

4.6. Restwaarde

De restwaarde is de ingeschatte waarde aan het eind van de gebruikstermijn. Het vertegenwoordigt de opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden verminderd met de te maken kosten voor verwijdering, verplaatsing of vernietiging van het actief. De gemeente Het Hogeland stelt dat de restwaarde van alle activa nul is. Dit uitgangspunt wordt gehanteerd vanwege de grote mate van onzekerheden die rond restwaarden bestaan. Ten eerste liggen restwaarden ver in de toekomst en ten tweede is de hoogte van de restwaarden in grote mate onzeker.

Gedraglijn resterende boekwaarde van afgebroken c.q. afgestoten activa (desinvestering).

De te hanteren gedraglijn inzake de resterende boekwaarde van activa welke worden afgebroken c.q. afgestoten is als volgt:

Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Deze afwaardering wordt als inhaalafschrijving ten laste van de exploitatie gebracht. Bij verkoop van een actief wordt de boekwinst of het boekverlies ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

5. Renteberekening

In de gemeente Het Hogeland worden de rentekosten op grond van een berekend omslagpercentage verdeeld over de activiteiten in verhouding tot de boekwaarden op 1 januari van het betreffende jaar. Uitgezonderd zijn de investeringen die gedaan zijn in de vorm van aan derden verstrekte leningen. De toerekening hiervan gebeurt tegen hetzelfde percentage als het percentage van de betreffende leningsovereenkomst.

In de kadernota worden jaarlijks de kaders voor de begroting van het komende jaar vastgelegd. In deze kadernota wordt ook een voorstel gedaan met betrekking tot het te hanteren rentepercentage voor het komende begrotingsjaar.

Beleid:

De rekenrente wordt door de raad jaarlijks in de kadernota vastgesteld.

6. Samenvatting

Onderstaand wordt een samenvatting gegeven van voorschriften, omschrijvingen, uitgangspunten en beleid.

Vaste activa worden onderscheiden in:

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

Immateriële vaste activa worden niet worden geactiveerd.

Materiële vaste activa worden onderverdeeld in:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen met een maatschappelijk nut.

Alle Investerings moeten worden geactiveerd.

De gemeente Het Hogeland hanteert hierbij een grens van € 30.000. Onder dit bedrag worden investeringen niet geactiveerd.

Activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Hierop worden bijdragen van derden met een directe relatie op het actief in mindering gebracht.

Reserves worden niet in mindering worden gebracht op de investeringen.

Financiële vaste activa worden geactiveerd. Leningen worden gewaardeerd voor het openstaande saldo (deel dat nog niet is terugbetaald). Deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs.

Tekorten mogen niet worden geactiveerd.

Alle investeringen worden met ingang van 2019 lineair afgeschreven.

Er wordt begonnen met afschrijving indien er op 1 januari van het jaar een boekwaarde is.

Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat.

Daarbij worden de termijnen gehanteerd die staan opgenomen in paragraaf 4.4 van deze nota.

Er wordt geen rekening gehouden met een mogelijke restwaarde.

Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Deze afwaardering wordt als inhaalafschrijving ten laste van de exploitatie gebracht. Bij verkoop van een actief wordt de boekwinst of het boekverlies ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

De rekenrente wordt 1x per jaar (kadernota) door de raad vastgesteld.

7. Ingangsdatum

Deze nota treedt in werking per 1 januari 2019.

Bijlage 1 Begrippenlijst.

Activeren	Het op de balans presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde goed of object.
Afschrijven	Een periodieke boekhoudkundige verwerking van waardevermindering. Afschrijving is het bedrag dat jaarlijks in mindering wordt gebracht op de vervaardigingsprijs of boekwaarde in verband met gebruik en veroudering van het actief. De meest voorkomende afschrijvingsmethoden zijn lineaire afschrijving en annuïtaire afschrijving.
Annuïtaire afschrijvingsmethode	Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks gelijk zijn gedurende de economische levensduur van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. In de laatste jaren ligt deze verhouding andersom.
Balans	Geeft de grootte en de samenstelling van het vermogen weer op een bepaald tijdstip.
Boekwaarde	De waarde van een actief op een gegeven moment. De boekwaarde wordt berekend door de aanschafwaarde te verminderen met de cumulatieve afschrijvingen.
Directe opbrengstwaarde	Opbrengst die bij ruil/verkoop v/h actief wordt verkregen
Economische levensduur	Periode waarin op grond van kosten- en opbrengstverhoudingen gebruik zal worden gemaakt van het betreffende actief.
Economisch nut	Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen
Historische kostprijs	De daadwerkelijke investeringsbedragen (inkoopprijs) of de vervaardigingsprijs.
Investing	Uitgaven ter verwerving van een goed of ter bereiking van een doel waarvan gebruik wordt gemaakt dat langer duurt dan een jaar
Kapitaallasten	De jaarlijkse terugkerende lasten die samenhangen met de investeringen. De kapitaallasten bestaan uit de som van twee onderdelen: afschrijvingen en rente.
Lineaire afschrijvingsmethode	Een afschrijvingsmethode waarbij de jaarlijkse kapitaallasten dalen. Het component afschrijvingen is over de periode een jaarlijks gelijk blijvend bedrag. Als gevolg van een dalende boekwaarde nemen de jaarlijkse rentelasten af.
Maatschappelijk nut	Investerings die niet worden vervangen, maar veel onderhoud met zich meebrengen, zoals wegen, bruggen, openbaar groen.
Rente	Een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente. De rente is een onderdeel van de kapitaallasten.
Technische levensduur	Periode waarin het actief technisch in staat zal zijn om productieve prestaties te leveren.
Verkrijgingsprijs	Dit omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs	Dit omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
---------------------	--